

הרבי רבי שמלקה הורוביץ בתקופת כהונתו כרב בריצ'בל. וכמו הרב מלאדי כן אף הוא נחשב לאח וחבר במעלות התורה לגאון מוילנא.

(ו) התוזה מלובלין, רבי יעקב יצחק, מפרש סדר קדשים.

(ז) רבי מיכל מאי, המגיד מלוטשוב, בנו של רבי יצחק מאי מדרוהוביטש, מתנגדו הגדול של הבעש"ט.

(ח) רבי פנחס מקוריץ.

(ט) רבי מנדלי מויטבסק, מורו של רבי שניאור זלמן מלאדי בנעוריו, מיסד קהלות האשכנזים בירושלים ובטבריה.

(י) רבי יעקב שמשון משיפיטובקה. רבי שניאור זלמן מלאדי הידוע בשם "הרב" מנה את שני האחרונים בין שכיות החמדה שמצא בבית מדרשו של רבו. את רבי מנדל ציין כ"חדוש" בגאונותו, ואת רבי יעקב שמשון כ"חדוש" בעמקותו. גם החכם באשי של קושטא, רבי יצחק בכר דוד, מגדולי הדור, הראה אותות כבוד מיוחדים לרבי יעקב שמשון. על התלמידים השניים במעלה לא ידובר כרגע.

מגדולי הדורות הבאים יש לציין את האדמו"רים, תלמידי הרבי ר' שמלקה הורוביץ: רבי אייזק מקלוב ורבי משה טיטלבוים מאוהל. בין תלמידי רבי שניאור זלמן, את נכדו, רבי מנדל מלובביטש, מחבר הספר המפורסם "צמח צדק", אשר השאיר אחריו בכתובים כשמונת אלפים תשובות, רבי אהרון מסטרוסילה בעל "עבודת הלוי", ורבי הלל מפוריץ. מתלמידי המגיד מקוונץ: רבי יצחק מאיר מגור, העלוי מורשה, מחבר שו"ת הרי"ם, אשר גם המתנגדים הלמדנים הודו, כי זה מאה שנה לא קם חריף כמותו. מתלמידי רבי יעקב יצחק מלובלין: רבי יעקב יצחק מפשיסחא, המכונה בשם "היהודי", חריף נפלא, ורבי ישעיה מפודבורה, אף הוא גדול בתורה. מתלמידי רבי מיכל מאי: רבי מרדכי מניסכין, אשר הודות לו נמנעה התכנית להכריז חרם על החסידים. לבסוף בדור האחרון: רבי אברהם מטשכנוב המפורסם, רבי חיים מצנז, חתנו של המתנגד הידוע רבי ברוך פרנקל מליפניק, רבי יעקב וידנפלד מקרימלוב, שנתפרסם כעלוי בנעוריו, ורבה של נשילסק, רבי אברהם, אשר בהיותו בן שש עורר התפעלות בידיעותיו. אין כל תימה כי כותבי הקורות, שאין להם אפילו מושג מהספרות הקלסית הכוללת מאות חבורים, מפרי עטם של חסידים, מביעים השקפות בלתי מבוססות, שהשנאה והדעות הקדומות הטביעו את חותמן עליהן.

מאידך גיסא, אין להכחיש, כי נמצאו אדמו"רים מפורסמים, כמו הבעש"ט בעצמו, שלא נתגלו כבעלי תריסין בש"ס, כדרך שעלה לתנא חוני המעגל (גרץ מפרש את המלה מעגל מלשון עג עלגה. הבלשן הידוע, אינו יודע כי מעגל פירושו מתקין גגות, שזו היתה אומנותו של חוני), או רבי חנינא בן דוסא, אשר נשארו בידינו רק שתיים מאימרותיו במשנה, האחת בענין כוחה של תפילה והשניה בענין יראת שמים. מהאמוראים: רב קטינא, ר' שמעון חסידא, ר' ברוקא ואחרים. בימי הבינים ר' שלמה

(*) (הכונה לאדמו"ר מסוחרצוב — המתרגם).